

СУЧАСНІ ПРОТИРІЧЧЯ У ВІТЧИЗНЯНІЙ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИЦІ

©2023 ДАНИЛЮК М. О., БАРАБАЛЮК Р. С., КОВАЛЬСЬКИЙ Т. А.

УДК 330.16:620.9
JEL: L94

Данилюк М. О., Барабалиук Р. С., Ковальський Т. А. Сучасні протиріччя у вітчизняній електроенергетиці

Статтю присвячено дослідженню нинішнього стану вітчизняної електроенергетики та наявних і потенційних протиріч між зацікавленими сторонами в процесі її відновлення та модернізації. На основі вивчення світового досвіду вказано на можливі зміни, а саме: відновлення енергетичної системи на засадах децентралізації; розвиток мініелектростанцій; створення системи накопичення енергії на діючих гідроелектростанціях; розробка гібридних проєктів у галузі відновлюваних джерел енергії (ВДЕ) та введення інших генеруючих потужностей «зеленої» енергетики. Обґрунтовано потребу внести зміни у проєкт Концепції «зеленого» переходу України до 2050 року щодо збільшення частки електроенергії з атомно-енергетичної сфери. Зазначено, що вітчизняний енергетичний сектор у прийдешньому десятилітті буде зазнавати значних змін, але позитивні зміни можливі тільки при взаємодії та вигідному співробітництві всіх бізнес-структур, а також за підтримки їх діяльності окремими територіальними громадами та громадськими організаціями. Акцентується увага на значній кількості зацікавлених сторін на електроенергетичному ринку, частина з яких має зустрічні інтереси, що буде причиною виникнення конфліктних ситуацій і протиріч. У статті також вказано, що одним із важливих є протиріччя між потребою докорінного енергетичного переходу на нові технології та інтересами нинішніх силових та енергетичних монополій щодо збереження статусу традиційної енергетики якнайдовше. У результаті дослідження встановлено, що нинішній сектор вітчизняної електроенергетики характеризується значною кількістю та багатогранністю протиріч, які запропоновано класифікувати за ознакою «сфера прояву» на такі: економічні; соціальні; ринкові та технологічні. Запропоновано розглядати процеси виявлення та ідентифікації протиріч як важливу передумову міцного підґрунтя для забезпечення стабільного, несуперечливого та інноваційного розвитку електроенергетичного сектора вітчизняної економіки.

Ключові слова: електроенергетика, протиріччя, джерела енергії, зацікавлені сторони, енергетичний перехід.

Табл.: 3. **Бібл.:** 11.

Данилюк Микола Олександрович – доктор економічних наук, професор, професор Бурштинського енергетичного фахового коледжу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (вул. Калуська, 4, Бурштин, 77111, Україна)

E-mail: danmo@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1950-560X>

Барабалиук Руслана Степанівна – викладачка Бурштинського енергетичного фахового коледжу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (вул. Калуська, 4, Бурштин, 77111, Україна)

E-mail: rsbarabalyuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7712-5771>

Ковальський Тарас Анатолійович – викладач Бурштинського енергетичного фахового коледжу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу (вул. Калуська, 4, Бурштин, 77111, Україна)

E-mail: taraskovalskij656@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8602-5791>

UDC 330.16:620.9
JEL: L94

Danyliuk M. O., Barabaliuk R. S., Kovalskyi T. A. Modern Contradictions in the Domestic Electric Power Industry

The article is concerned with studying the current state of the domestic electric power industry and the existing and potential contradictions between stakeholders in the process of its restoration and modernization. Based on the studies of world experience, possible changes are indicated, namely: recovery of the energy system on the basis of decentralization; development of mini-power plants; creation of an energy storage system at existing hydroelectric power plants; development of hybrid projects in the field of renewable energy sources (RES) and the introduction of other generating capacities of «green» energy. The need to amend the Draft Concept of the «green» transition of Ukraine until 2050 to increase the share of electric energy from the nuclear energy sector is substantiated. It is noted that the domestic energy sector will undergo significant changes in the coming decade, but positive changes are possible only with the interaction and beneficial cooperation of all business structures, as well as with the support of their activities by individual territorial communities and public organizations. Attention is focused on a significant number of stakeholders in the electric energy market, some of which have counter interests, which will cause conflicts and contradictions. The article also points out that one of the important ones is the contradiction between the need for a radical energy transition to new technologies and the interests of current raw materials and energy monopolies to maintain the status of traditional energy for as long as possible. As a result of the study, it is determined that the current sector of the domestic electric power industry is characterized by a significant number and versatility of contradictions, which are proposed to be classified on the basis of «sphere of manifestation» into the following: economic; social; market-based, and technological. It is proposed to consider the processes of detection and identification of contradictions as an important prerequisite for a solid foundation in order to ensure a stable, consistent and innovative development of the electric power industry sector of the national economy.

Keywords: electric power industry, contradictions, energy sources, stakeholders, energy transition.

Tabl.: 3. **Bibl.:** 11.

Danyliuk Mykola O. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor, Burshtyn Energy Professional College of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (4 Kaluska Str., Burshtyn, 77111, Ukraine)

E-mail: danmo@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1950-560X>

Barabaliuk Ruslana S. – Lecturer, Burshtyn Energy Professional College of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (4 Kaluska Str., Burshtyn, 77111, Ukraine)

E-mail: rsbarabalyuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7712-5771>

Kovalskiy Taras A. – Lecturer, Burshtyn Energy Professional College of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (4 Kaluska Str., Burshtyn, 77111, Ukraine)

E-mail: taraskovalskij656@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8602-5791>

У зв'язку з повномасштабною війною енергетична галузь, порівняно з іншими складовими вітчизняної економіки, зазнала найбільших втрат. Наслідки руйнувань відчули миттєво не тільки реальний і фінансовий сектори, але й усі сфери життєзабезпечення громадян. Це свідчить про вагомість і важливість збереження в робочому стані енергокомплексу сьогодні та потребу повної гарантії його функціонування в майбутньому. У процесі відновлення має бути реалізований так званий «енергетичний перехід», а також слід забезпечити високий рівень енергозбереження та енергоефективності. У такій суттєвій модернізації енергетичної галузі та користувачів електроенергії буде брати участь значна кількість зацікавлених сторін (суб'єктів), інтереси яких різняться, а в деяких випадках можуть виникати навіть конфліктні ситуації. Тому важливо заздалегідь передбачити можливі протиріччя між цими сторонами та знаходити шляхи їх усунення.

Вітчизняними та зарубіжними науковцями опублікована значна кількість наукових праць, присвячених енергетиці. Можна виділити декілька основних напрямів. Це, насамперед, проблеми енергетичної безпеки – Г. Бондаренко, В. Геєць, К. Денчев, М. Земляний, І. Плачков, А. Прокіп, О. Суходоля, А. Шевцов та ін. Питання формування енергетичної політики держави – Т. Биркович, М. Гончар, В. Євдокімов, О. Іяш, К. Кузнецова, С. Москалюк, Г. Рябцев та ін. Дослідження розвитку альтернативної енергетики – Г. Бабієв, С. Войтко, І. Гайдучкий, Д. Дероган, С. Нараєвський, О. Попель, Д. Шендлер та ін. Використання теорії «зацікавлених сторін» у практичній площині діяльності суб'єктів господарювання – Г. Козаченко, Н. Краснокутська, О. Ляшенко, П. Перерва, А. Петров, А. Пригожин та ін. Проте недостатньо уваги в наукових працях акцентується на питаннях систематизації різного роду протиріч, які виникають між зацікавленими сторонами саме в енергетичній сфері, що і викликає потребу їх детального вивчення.

Мета роботи – дослідження умов виникнення та загострення протиріч між зацікавленими сторонами в процесі відновлення та модернізації вітчизняної електроенергетики.

Енергетична галузь завжди була і залишиться в майбутньому стержнем і локомотивом розвитку всіх сфер національної економіки. Але якщо до недавнього часу вона розвивалася та прогресувала еволюційним шляхом, то у зв'язку з воєнними подіями перед

галуззю постали серйозні та непередбачені виклики. В екстремальних умовах необхідно оперативно відновлювати у великій кількості інфраструктурні об'єкти і правильно визначати пріоритети стратегічного оновлення у найближчій перспективі. При вивченні досвіду відновлення після Другої світової війни заслуговує на увагу приклад Японії, яка втратила близько 70% свого промислового потенціалу [1]. Вона насамперед зробила акцент на вивченні та освоєнні передових і доступних світових технологій, а потім приймала рішення щодо реконструкції економіки. Тому зараз важливо визначитись зі стратегічними напрямками відновлення та модернізації вітчизняної енергетичної галузі, пам'ятаючи про виконання умов набуття Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу (ЄС). Розробляючи програмні документи, необхідно враховувати світові тенденції змін в енергетиці на найближчі десятиліття.

Як відомо, ЄС є одним із лідерів підтримки декарбонізації енергетичної сфери та прискорення темпів розвитку відновлюваних джерел енергії (ВДЕ), який розробив та ухвалив значну кількість прогресивних документів та інструментів. Серед них заслуговує на увагу «Дорожня карта з енергетики до 2050 року» [2], в якій передбачено такі сценарії:

- ✦ *підвищення рівня енергоефективності та енергозбереження.* Потреба країн ЄС в енергоресурсах у 2050 р. має знизитися на 40%, порівняно з 2005 р.;
- ✦ *підвищення частини ВДЕ в енергобалансі.* У кінцевому енергоспоживанні вона повинна досягти 75%, а у споживанні електроенергії – 97% у 2050 р.;
- ✦ *диверсифікація джерел енергопостачання,* що відбуватиметься на ринкових і конкурентних засадах;
- ✦ *декарбонізація енергетики.* Запровадження відповідної податкової політики стосовно обсягів викидів CO₂.

У даному документі відсутня пряма інформація щодо майбутнього використання атомної енергетики з причини тривалих дискусій навколо її віднесення до «зеленої» таксономії (список екологічно чистих видів діяльності). З одного боку, атомні електростанції майже не викидають CO₂ та цілком вписуються в політику вуглецевої нейтральності. З іншого – вони залишають шкідливі ядерні відходи, а ризик виник-

нення аварій досі змушує людей ставитися навіть до високотехнологічних реакторів з недовірою. Ситуація може змінитися у зв'язку з воєнними подіями та значним подорожчанням російського природного газу на європейському ринку.

Якщо розглядати енергетичний сектор США, то в перспективі очікується подальший розвиток видобутку на власних родовищах сланцевого газу, зростання в енергетичному балансі частки ВДЕ та значне розширення новітніх енергозберігаючих технологій. Природний газ буде домінуючим у виробництві електроенергії, та його складова може зрости з 34% у 2018 р. до 39% у 2050 р. Буде зростати високими темпами і частка ВДЕ – з 18% у 2018 р. до 31% у 2050 р., включно з окремими об'єктами гідроенергетики. Значний приріст потужності очікується за рахунок зростання сонячної та вітрової генерації, оскільки дану тенденцію підтримують як громадські організації, так і всесвітньо відомі корпорації – Google, Apple, Amazon, Microsoft [3]. Разом із тим, у США атомну енергетику визнають «чистою» та розглядають її на рівні поновлюваних джерел енергії, оскільки вона не супроводжується виділенням вуглекислого газу. Загалом у багатьох країнах світу знову підвищується інтерес до найдешевшої енергії з атомно-енергетичної сфери.

Як відомо, частка атомної генерації в Україні до недавнього часу була близько 55% у загальному енергобалансі. На перспективу розвиток вітчизняної електроенергетики буде здійснюватися, згідно з проектом Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року [4], за такими основними напрямками:

- ✦ енергоефективність і відновлювані джерела енергії;
- ✦ повна відмова від вугільної генерації;
- ✦ заміщення вугільних ТЕС до 2050 р. за рахунок розвитку сонячної та вітрової генерації, електростанцій на біомасі та генеруючих потужностей на синтетичному газі;
- ✦ збільшення виробництва біомаси, біопалива та інших ВДЕ для підтримки реалізації «зеленого» переходу;
- ✦ скорочення частки електрогенерації з АЕС до 20–25%;
- ✦ повна інтеграція ОЕС України до загальноєвропейської системи ENTSO-E;
- ✦ диджиталізація вітчизняної енергомережі;
- ✦ впровадження ядерних реакторів малої потужності.

Не виключено, що в процесі обговорення даного проекту з урахуванням останніх подій будуть внесені корективи в кінцевий документ. На наш погляд, з урахуванням підписаного Меморандуму [5], частка електроенергії з АЕС повинна бути більшою. Також не менш важливо відновлювати енергетичну систему на засадах децентралізації, розвивати мініелектро-

станції, створювати системи накопичення енергії на діючих гідроелектростанціях та вводити інші генеруючі потужності «зеленої» енергетики. Майбутнє за гібридними проектами в галузі ВДЕ [6], коли в одному місці об'єднуються декілька технологій. Це дозволяє виробляти більше електроенергії з одиниці зайнятої землі, забезпечити рівномірність її поставки незалежно від кліматичних умов. Потенційні можливості для цих змін і нововведень в Україні є, і їх використання можливе в найближчій перспективі. Для прикладу можна навести інформацію Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України [7] про технічно-досяжний потенціал вироблення енергоносіїв (табл. 1). Однак на ближню перспективу ВДЕ будуть скоріше виступати як доповнення традиційної енергетики, ніж її заміна.

Таблиця 1

Технічно-досяжний потенціал вироблення енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива

Напрямок освоєння ВДЕ	Річний технічно-досяжний енергетичний потенціал, млн т у. п.
1. Вітроенергетика	28,0
2. Сонячна енергетика, у тому числі:	6,0
– електрична	2,0
– тепла	4,0
3. Мала гідроенергетика	3,0
4. Біоенергетика, у тому числі:	31,0
– електрична	10,3
– тепла	20,7
5. Геотермальна тепла енергетика	12,0
6. Енергія доквілля (теплові насоси)	18,0
Загальний обсяг заміщення традиційних ПЕР	98,0

Джерело: складено на основі [7].

Отже, вітчизняний енергетичний сектор у прийдешньому десятилітті буде зазнавати значних змін, але позитивні зміни можливі тільки при взаємодії та вигідному співробітництві всіх бізнес-структур, а також підтримці їх діяльності окремими територіальними громадами та громадськими організаціями. Звичайно, в таких умовах будуть виникати конфліктні ситуації та протиріччя між чисельними зацікавленими сторонами. Адаже деякі з них мають зустрічні інтереси, і доходи одних можуть зростати за рахунок збільшення витрат інших. Перелік основних зацікавлених сторін (стейкхолдерів) та їх інтереси на електроенергетичному ринку наведено в табл. 2.

Характеристика інтересів основних зацікавлених сторін електроенергетичного ринку України

Суб'єкти електроенергетичного ринку України	Інтереси суб'єктів електроенергетичного ринку України
Виробники Державні виробники (НАЕК «Енергоатом», ПрАТ «Гідроенерго»); Приватні виробники (Група ДТЕК, ПАТ «Центренерго», ПАТ «Донбасенерго», ВДЕ, комунальні енергоустановки)	Максимізування обсягів прибутку як кінцевого результату діяльності
Електропостачальники (постачальник «останньої надії»; постачальник універсальної послуги; постачальник допоміжних послуг; постачальник послуг комерційного обліку; постачальник послуг з балансування)	Надійне функціонування енергетичного ринку, максимізування рівня прибутків шляхом збільшення кількості укладених договорів, продажу електроенергії споживачам на роздрібному ринку електроенергії
Треjder (наприклад, компанія ДТЕК)	Стабільне функціонування енергетичного ринку, максимізування рівня прибутків шляхом збільшення перепродажу електроенергії. Виробники можуть здійснювати трейдерську діяльність із метою оптимізації роботи з власною генерацією для отримання максимального прибутку за умови отримання ліцензії
Оператор системи передачі ПрАТ «НЕК «Укренерго»	Мінімізації власних витрат і максимізації прибутку за рахунок інших учасників ринку
Оператор системи розподілу (обленерго)	Мінімізації власних витрат і максимізації прибутку за рахунок інших учасників ринку
Оператор ринку ДП «Оператор ринку»	Максимізації прибутку за рахунок інших учасників ринку
Гарантований покупець ДП «Гарантований покупець»	Збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії до 1 січня 2030 р.
Споживачі електричної енергії (непобутовий споживач, побутовий споживач, вразливі споживачі, захищені споживачі, малий непобутовий споживач)	Можливість вільно обирати електропостачальника та безпосередньо укласти з ним договір на обсяг власного споживання електричної енергії, високий рівень якості електроенергії, надійність, безперебійність в електропостачанні, мінімізування тарифів на електроенергію
Ключові суб'єкти управління та регулювання	
Органи державного управління (КМУ, Мінекоенерго, НКРЕКП)	Максимізування надходжень до бюджетів відповідних рівнів, мінімізування негативного екологічного впливу об'єктів електроенергетики, забезпечення високого рівня енергетичної безпеки України
Інші суб'єкти	
Зовнішні та внутрішні інвестори	Мінімізування термінів повернення інвестованого в електроенергетичні об'єкти України капіталу, максимізування дивідендів
Міжнародні організації	Моніторинг виконання зобов'язань, які взяла на себе Україна в енергетичному секторі (зокрема, мінімізування негативного екологічного впливу об'єктів електроенергетики, забезпечення високого рівня енергетичної безпеки України)

Джерело: складено на основі [8].

На думку авторів [9], стейкхолдери мали би забезпечувати формування таких ресурсно-вартісних відносин, згідно з якими їх вартості створюють сумарну вартість як результат такого економічного угруповання. Але насамперед, з нашої точки зору, необхідно ідентифікувати наявні та можливі протиріччя, які будуть стримувати формування сукупної

вартості та дозволять менеджерам переглянути взаємовідносини між усіма зацікавленими сторонами.

Найбільшим викликом для нинішньої вітчизняної економіки та соціально-побутової сфери є *протиріччя між необхідністю дотримання принципу «стійкості» енергосистеми* (безперебійне електропостачання, наявність запасних потужностей, стра-

тегічних запасів) та можливостями (фізичними, фінансовими, часовими) енергетиків в умовах війни здійснювати її оперативне відновлення. Його усунення можливе тільки за допомоги іноземних партнерів та повної мобілізації внутрішніх резервів. Безумовно, така ситуація в електроенергетиці вимагатиме пошуку механізмів взаємодії з широким колом зацікавлених сторін для участі в нових проектах.

Наступне протиріччя, яке стосується до попереднього, – це вибір між короткостроковим високоефективним результатом і потенційними втратами довгострокових соціально-економічних та екологічних здобутків. Адже можна використати наявні ресурси для отримання значного прибутку в короткій перспективі та водночас вилучити кошти із можливих технічно привабливих проєктів майбутнього.

Дане протиріччя набуває гостроти, оскільки вітчизняна електроенергетика знаходиться в стані загрози, а кошти з цього сектора виводяться [10]. Тому як продовження попереднього виникає протиріччя між потребою докорінного «енергетичного переходу» на нові технології та інтересами нинішніх сировинних та енергетичних монополій зберегти статус традиційної енергетики як можна довше. Це підтверджується тим, що сировинні суб'єкти господарювання здешевлюють випуск своєї продукції завдяки контролю над електрогенеруючими компаніями, не вкладають кошти в дослідження нових інноваційних проєктів для якісної зміни енергетики.

В умовах євроінтеграції важливо також брати до уваги міжнародний вектор в енергетичних питаннях. Енергетичне «благо» для однієї країни може приводити до негативних наслідків країн-сусідок. У цьому контексті можливе протиріччя між потребою відстоювати національні енергетичні інтереси та необхідністю справедливої взаємодії між усіма учасниками регіонального енергетичного ринку. Для цього необхідно розробляти та вчасно коригувати оптимальні моделі зовнішньої державної енергетичної політики. При реалізації передбачених Концепцією [4] заходів вітчизняний енергетичний сектор може стати активним учасником міжнародних відносин завдяки участі в багатьох європейських енергетичних проєктах.

Окрім наведених, мають місце також інші протиріччя, детальний розгляд яких у межах даної публікації не уявляється можливим. Тому використаємо підхід авторів [11] і проведемо їх класифікацію за ознакою сфера прояву (табл. 3).

Значна кількість і багатогранність наведених протиріччя свідчить про наявність достатньо складних і невирішених завдань, що характеризують реальний стан вітчизняної електроенергетики. Чим більше протиріччя фіксується в даному секторі, тим вища ймовірність енергетичної кризи. Для поліпшення ситуації та виконання запланованих заходів енергетичної

незалежності та безпеки необхідно приймати лише такі управлінські рішення, які випливають саме з такого нинішнього стану.

ВИСНОВКИ

Вітчизняна електроенергетика входить у фазу активних технологічних змін. Виявлення та ідентифікація протиріччя – це важлива передумова міцного підґрунтя для забезпечення стабільного, несуперечливого та інноваційного розвитку. Тому ситуація в електроенергетиці потребує в найближчий час розробки та обґрунтування системних заходів, спрямованих на вирішення й усунення виявлених протиріччя, що і буде предметом подальшого нашого дослідження. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Білявський М. Новий профіль енергетики в контексті декарбонізації та післявоєнного відновлення України // Разумков-центр. 18.05.2022 р. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/novyi-profil-energetyky-v-konteksti-dekarbonizatsii-ta-pisliavoiennogo-vidnovlennia-ukrainy>
2. Roadmap for moving to a low-carbon economy in 2050 / The European Commission. 8.3.2011. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0112:FIN:en:PDF>
3. Prospects for the development of the US energy sector // Сepconsult. 17.05.2019.. URL: <https://cepconsult.com/publications/prospects-for-the-development-of-the-us-energy-sector/>
4. Презентовано проєкт Концепції «зеленого» енергетичного переходу України до 2050 року / Міністерство енергетики та захисту довкілля України. 21.01.2020 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/prezentovano-proekt-konceptsiyi-zelenogo-energetichnogo-perehodu-ukrayini-do-2050-roku>
5. Енергоатом і Westinghouse підписали меморандум про будівництво блоків на АЕС // Укрінформ. 31.08.2021 р. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3307549-energoatom-i-westinghouse-pidpisali-memorandum-pro-budivnictvo-bloktiv-dla-aes.html>
6. Качан С. «Зелені» гібридні електростанції – можливість для України // Економічна правда. 18.08.2021 р. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/08/18/676977/>
7. Технічно-досяжний потенціал вироблення енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива / Держенергоефективності. URL: <https://sae.gov.ua/uk/activity/vidnovlyuvana-enerhetyka/potentsial>
8. Парфенюк Т. В. Заінтересовані сторони у виробленні публічної політики в енергетичній сфері України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2020. № 4. DOI: 10.32702/2307-2156-2020.4.152.
9. Перерва П. Г. та ін. Розвиток теорії вартісного управління стейкхолдерами підприємства в зарубіжних дослідженнях / Перерва П. Г., Кобелева Т. О., Косен-

Перелік протиріч у вітчизняній електроенергетиці

Сфера прояву	Протиріччя
Економічна	<ul style="list-style-type: none"> – Між потребою інноваційного розвитку та модернізації електроенергетики та недосконалістю тарифно-цінової політики в цій сфері; – між стримуванням зростання тарифів за електроенергію для населення та значним подорожчанням ціни кіловат-години для суб'єктів господарювання; – між високим податковим навантаженням на одну гривню валового доходу в енергетиці та значним дефіцитом грошово-кредитних ресурсів для розвитку галузі; – між потребою введення в експлуатацію нових потужностей ВДЕ та значною заборгованістю перед виробниками ВДЕ; – між наявністю успішно розроблених та ухвалених загальнодержавних і локальних програм та низьким рівнем їх виконання; – між надмірною енергоємністю багатьох видів діяльності вітчизняного реального сектора економіки та відсутністю дієвого економічного механізму зниження енергоємності ВВП; – між обмеженими фінансовими можливостями реалізації нових енергетичних проєктів та потребою запобігти нанесенню шкоди навколишньому природному середовищу
Соціальна	<ul style="list-style-type: none"> – Між суттєвим зростанням ціни природного газу для населення та тарифним стримуванням ціни за спожиту електроенергію; – між поточною потребою рівномірного поповнення грошових коштів виробників та постачальників електроенергії та можливістю своєчасно розраховуватися неплатоспроможному населенню; – між потребою пропорційного, неупередженого й економічно виправданого розвитку окремих підгалузей енергетичного сектора та інтересами місцевих громад; – між необхідністю посилення соціальної відповідальності виробників, постачальників та споживачів електроенергії та наявним мотиваційним механізмом її забезпечення
Ринкова	<ul style="list-style-type: none"> – Між потребою формування диверсифікованого та незалежного енергоринку та недосконалим конкурентним законодавством; – між домінуванням адміністративних методів регулювання державної енергетичної політики та потребою сталих «правил гри» на енергетичному ринку; – між виробниками та споживачами електроенергії з приводу реальної можливості стати рівноправними суб'єктами ринку
Технологічна	<ul style="list-style-type: none"> – Між потребою отримання якісних енергетичних послуг і можливостями їх забезпечення з боку енергорозподільних структур; – між можливостями використання прогресивних технологій в електроенергетиці та застарілими формами державної політики щодо сприяння їх впровадженню; – між потребою вільного доступу до енергетичних мереж усіх зацікавлених сторін та обмеженнями через критичні ситуації щодо безпечних умов функціонування

Джерело: авторська розробка.

ко О. П., Кобелев В. М., Матросова В. О. *Механізм регулювання економіки*. 2021. № 1. С. 55–69.

DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.05>

10. Проблеми та перспективи світової енергетики. URL: <https://bio.ukr.bio/ua/articles/1223/>

11. Данилюк М. О., Данилюк-Черних І. М., Мацук З. А. Протиріччя та фінансові шахрайства в реальному секторі економіки. *Бізнес Інформ*. 2022. № 1. С. 274–279.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-274-279>

REFERENCES

Bilavskiy, M. "Novyi profil enerhetyky v konteksti dekarbonizatsii ta pisliavoiennoho vidnovlennia Ukrainy" [A New Profile of Energy in the Context of Decarbonization and Post-war Recovery of Ukraine]. *Razumkov-tsentr*. May 18, 2022. <https://razumkov.org.ua/statti/novyi-profil-energetyky-v-konteksti-dekarbonizatsii-ta-pisliavoiennogo-vidnovlennia-ukrainy>

Danyliuk, M. O., Danyliuk-Chernykh, I. M., and Matsuk, Z. A. "Protyrichchia ta finansovi shakhraistva v realnomu sektori ekonomiky" [Contradictions and Financial Fraud in the Real Sector of the Economy]. *Biznes Inform*, no. 1 (2022): 274-279.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-274-279>

"Enerhoatom i Westinghouse pidpysaly memorandum pro budivnytstvo blokiv na AES" [Energatom and Westinghouse Signed a Memorandum on the Construction of Units at the NPP]. *Ukrinform*. August 31, 2021. <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3307549-energoatom-i-westinghouse-pidpysali-memorandum-pro-budivnytstvo-blokiv-dla-aes.html>

Kachan, S. "«Zeleni» hibrydni elektrostantsii – mozhlyvist dlia Ukrainy" ["Green" Hybrid Power Plants are an Opportunity for Ukraine]. *Ekonomichna pravda*. August 18, 2021. <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/08/18/676977/>

"Prezentovano proiekt Kontseptsii «zelenoho» enerhetychnoho perekhodu Ukrainy do 2050 roku" [The Pro-

- ject of the Concept of the "Green" Energy Transition of Ukraine until 2050 Was Presented]. *Ministerstvo enerhetyky ta zakhystu dovkillia Ukrainy*. January 21, 2020. <https://www.kmu.gov.ua/news/prezentovano-proekt-koncepciyi-zelenogo-energetichnogo-perehodu-ukrayini-do-2050-roku>
- "Problemy ta perspektyvy svitovoi enerhetyky" [Problems and Prospects of World Energy]. <https://bio.ukr.bio/ua/articles/1223/>
- "Prospects for the development of the US energy sector". *Cepconsult*. May 17, 2019. <https://cepconsult.com/publications/prospects-for-the-development-of-the-us-energy-sector/>
- Parfeniuk, T. V. "Zainteresovani storony u vyroblenni publichnoi polityky v enerhetychnii sferi Ukrainy" [Stakeholders in the Process of Public Policy Making in the Energy Sector of Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, no. 4 (2020). DOI: 10.32702/2307-2156-2020.4.152
- Pererva, P. H. et al. "Rozvytok teorii vartisnoho upravlinnia steikkholderamy pidpriumstva v zarubizhnykh doslidzhenniakh" [Development of the Theory of Cost Management of Stakeholders of the Enterprise in Foreign Researches]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, no. 1 (2021): 55-69. DOI: <https://doi.org/10.21272/mer.2021.91.05>
- "Roadmap for moving to a low-carbon economy in 2050". *The European Commission*. March 08, 2011. <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0112:FIN:en:PDF>
- "Tekhnichno-dosiazhnyi potentsial vyroblennia enerhosiiv z vidnovliuvanykh dzherel enerhii ta alternatyvnykh vydiv palyva" [Technically Achievable Potential of Production of Energy Carriers from Renewable Energy Sources and Alternative Types of Fuel]. *Derzhenerhoefektyvnosti*. <https://sae.gov.ua/uk/activity/vidnovlyuvana-enerhetyka/potentsial>